

גיליון מספר 6, ערב שבת פרשת תזריע, אדר ב' תשע"ד

העלון הקהילתי של דרכי נעם

דרכי נעם – מיכה אמיר

הגיליון הקודם של הביטאון שלנו היה בשבת "זכור". היו בו הרבה מרכיבים של "משנכנס אדר..." בגיליון הזה יש עוד ספיחי אדר ופורים אבל אדר כבר כמעט יוצא והפנים אל ניסן ואל פסח. הגיליון הבא מתוכנן לצאת לאור לקראת שבת הגדול וחג הפסח עצמו. לפיכך, ננסה לתת בו מקום מכובד לענייני פסח. אני קורא מכאן לציבור ומזמין לשתף אותנו בחוויות ראויות לשיתוף מחגי פסח בכלל ולילות סדר בפרט. תיאור של מקומות מעניינים ומיוחדים ברחבי העולם, קהל מסובים מיוחד וכדומה.

מיכה אמיר – חבר ועד הנהלה, מנכ"ל משקי דן, חרזן חובב

מעט היו"ר – מאיר קלך

שבת שלום וחדש טוב. עוד בענייני פורים, תודה לכל העוסקים בצרכי ציבור באמונה בהכנת אירועי פורים. כמו-כן, תודה רבה לכל

חברי הקהילה שאירגנו משלוחי מנות לבית החולים הגריאטרי שמואל-הרופא. חילקנו 40 משלוחים והיתה חוויה מדהימה ומרוממת. החולים המבוגרים, כמו ילדים קטנים, התעוררו לחיים וזרחו מאושר. (מצורפת תמונה).

לפני כחצי שנה באסיפת עמותה הוחלט לקיים שיעורים בנושא התפילה בכדי להחליט על מנגנון האם וכיצד לעשות שינויים בתפילה. ועד נהג ומנהג עמל על הכנת תכנית מעניינת במיוחד שכוללת את מיטב המרצים בתחום. התכנית כוללת היבטים היסטוריים, הלכתיים ופילוסופיים. ההרצאה הראשונה תינתן כבר במוצ"ש הקרוב על ידי פרופ' אביגדור שנאן ותעסוק בהתפתחות התפילה מבחינה

היסטורית. בהרצאה השניה בעוד כחודש ידבר הרב פרופסור שפרבר על האפשרות ההלכתית לשנות מנוסח התפילה. לאחרונה הוא הוציא ספר בנושא זה. הרב חיים נבון יכבד אותנו לקראת יום ירושלים בהרצאה השלישית שבה הוא יציג שיקולים מטה-הלכתיים לשימור הנוסח. וד"ר גילי זיון תחתום את הסדרה בהצגת שיקולים פילוסופיים בשינוי בכלל ובפרט בנוסח התפילה. אני משוכנע שהערך המוסף של סדרה איכותית זו ניכר ללא קשר לדיונים הפנים קהילתיים שיבואו לאחריה. בואו בהמוניכם!

מאיר קלך – יו"ר ועד הנהלה, מרצה הנדסת מערכות מידע באוניברסיטת בן-גוריון ומייסדי עמותת "גשר ההלכה"

קצת רבות, אבי גלבו

במסיבת פורים השנה התארחנו אצל סיגלית ודובי הנדשר-פרקש שהפליאו לספק אווירה מעולה, מקום חם ואוכל מושקע ונפלא. האווירה הייתה שמחה מאוד והבירה של נועם שלו, כמובן, עזרה לכך מאוד. התחפושות (מהתנ"ך) היו מרהיבות וכללו: מכת חושך וברד (זכה במקום הראשון), שלמה והדבורה (מקום שני) יוסף הצדיק ואשת פוטיפר (פעמיים), רחב (פעמיים), משה והר סיני, אדם וחוה (לפי דארווין) ועוד. קריוקי משובח עם דובי פרקש ואלי זקס גילה מעבר לכשרונות המוכרים כמה כשרונות חבויים. תודה לכל העוסקים במלאכה וניפגש בעוד מסיבות כאלה!

ד"ר אבי גלבו, מרצה בתרפיה במוסיקה, בר אילן, ועדת תרבות

הערת שוליים, יוסי ורצברגר

בעוד כחודש ננעלת במוזיאון תל אביב התערוכה לזיטנה של האמנית ג'ואנה ושקונסלוש מבכירי האמנים בפורטוגל, התערוכה הינה פסל ייחודי וענק העשוי מחומרים שונים וצבעים מרהיבים, המשתמש במרחבי החללים במוזיאון ואינו מתכנס למקום אחד.

מעבר ליופי העצום והעומק שקיים למי שירצה להתעמק. לדעתי היופי הנוסף הוא בכך שניתן לבוא אליה עם ילדים קטנים אשר יישארו פעורי פה אל מול היצירה הזו ובתור חוויה ראשונית במוזיאון זו התחלה מאד טובה. הייתי בתערוכה עם הבת הקטנה והיא לא הפסיקה לחקור את הפסל לעקוב אחר פיתוליו והתפעמה מעוצמתו.

יוסי ורצברגר – יועץ ברשות הטבע והגנים וחובב תרבות פרינג'

פרשת תזריע – איתן כהן

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַע יָמִים כִּימֵי נִדָּה דְוָתָה תִּטְמָא. התורה נוטה לחסוך במילים, ודוגמה מאלפת לכך ניתן למצוא בצמד המילים המופיע בפסוק הפותח את פרשתנו: תזריע וילדה. המילה הראשונה – תזריע – מורה על הרגע שבו הזרע מפרה את הביצית, בעוד שהמילה השנייה – וילדה – מתייחסת לרגע הלידה. שני הרגעים המופלאים הללו, ומה שביניהם, אינם זוכים להתייחסות מצד הפרשה, שעיקר עניינה חוקי טומאה וטהרה. חז"ל, לעומת זאת, הקדישו תשומת לב רבה לאופי המיתי של ההפריה, הלידה, ומה שביניהם, בשורה של אגדות ומדרשים.

את רגע ההפריה, שבו נוצרים למעשה חיים חדשים יש מאין – אירוע קסום ממש – מתארים חז"ל כמפגש בין האיש, האישה, והקב"ה: **תנו רבנן: שלשה שותפין יש באדם – הקב"ה ואביו ואמו. אביו מזריע הלובן שממנו: עצמות, וגידים, וציפורניים, ומוח שבראשו, ולובן שבעין. אמו מזרעת אודם שממנו: עור, ובשר, ושערות, ושחור שבעין. והקב"ה נותן בו: רוח, ונשמה, וקלסתר פנים, וראיית העין, ושמיעת האוזן, ודבור פה, והלוח רגלים, ובינה, והשכל.** (תלמוד בבלי, מסכת נידה, דף עא, עמוד א) מהלך ההיריון, התקופה שבה מצוי העובר במעי אימו, מתואר אף הוא כתקופה מכוננת בחייו של אדם:

דרש רבי שמלאי: למה הולד דומה במעי אמו? לפנקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו, שתי אציליו על שתי ארכובותיו, ושני עקביו על שתי עגבותיו, וראשו מונח לו בין ברכיו, ופיו סתום, וטבורו פתוח... ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו... ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים... ומלמדין אותו כל התורה כולה. (תלמוד בבלי, מסכת נידה, דף ל, עמוד ב)

רבנו בחיי בן אשר, חכם ימי ביניים שכתב פירוש על התורה הכולל מדרשים רבים שלא שרדו במקורות מקבילים ועתיקים יותר, מצטט מדרש מופלא המתאר את רגע הלידה, בו מוצע הסבר לתופעת הבכי המלווה אותו תמיד. מדרש זה הוא המשך ישיר למדרש הקודם, והוא רואה בלידה מעבר מעולם שכולו טוב לעולמנו המנוכר:

וכן אמרו עוד במדרש: מניחין לו נר דלוק על ראשו, וצופה בו מסוף העולם ועד סופו. בבוקר [ביום הלידה] נוטלו המלאך ומוליכו לגן עדן, ומראה לו הצדיקים שהן יושבין ועטרותיהן בראשיהן. והמלאך אומר לו: "תדע מי הללו שאתה רואה, הללו נוצרו כמותך בתוך מעי אמן, ויצאו בעולם ושמרו מצותיו של הקב"ה, ולכך זכו ונזדמנו לטובה זו. ואתה סופך לצאת לעולם, ואם תזכה ותשמור את התורה, תזכה לישיבתם. ואם לאו, תשב במקום אחר." לערב מוליכו לגיהנם, ומראה לו הרשעים שטורדין אותו מלאכי חבלה במקלות של אש, וקורין: "ווי! ווי!". והמלאך אומר לו: "תדע, הללו שנשרפין, הם נוצרו

כמותך. ויצאו לעולם ולא שמרו מצותיו של הקב"ה, ולכך נענשו ובאו לחרפה זו. ואתה סופך לצאת לעולם, הוי צדיק ואל תהי רשע, למען תחיה" ... כשהגיע זמנו לצאת לאויר העולם, מיד המלאך מכה אותו, ומכבה נרו, ומוציאו בעל כרחו, ושוכה כל מה שראה, ומוציאו לאויר העולם. ועל זה התינוק בוכה תכף שיוצא לאויר העולם. (רבנו בחיי על התורה, ויקרא יח, כט).

איתן כהן – חבר ועד הנהלה, מורה למחשבת ישראל ומנחה בתוכנית "בארי" במכון הרטמן

"אם אין קמח... אין צ'ילי קון-קרנה, מיכה אמיר מפי אורי נוב

מיטיבי לסת ודאי מכירים את המאכל צ'ילי קון קרנה (בספרדית: Chili con carne - מילולית "פלפלים עם בשר"). הוא נחשב כמאכל הרשמי של מדינת טקסס בארצות הברית וניתן למצוא אותו גם ברחבי העולם בוואריאציות שונות ובפרט במסעדות אמריקאיות. אני התודעתי לתופעה דרך אורי נוב שגילה את המאכל בפרט ואת הטעם החריף בכלל במסעותיו עם תמר בחו"ל. אמנם לא התארחנו אצל הנובים אבל אורי הכתיב לי את המתכון. ניסיתי ויצא אחלה! מאז אנחנו מכינים את הנזיד הזה בכל שבת מברכין. קוריוז: מאיר קלך – אחיו של אורי, יודע שאצל משפחת אמיר אוכלים פעם בחודש תבשיל טעים עם שם משונה. הוא לא זוכר בדיוק מה השם המשונה ולכן הוא קורא לתבשיל "האקונה-מאטאטא". לפחות כך זה היה פעם. בינתיים הוא כבר למד לבשל צ'ילי קון-קרנה בעצמו אבל עדיין קורא לזה "האקונה-מאטאטא" וגם הקלכים חוגגים על המאכל הזה.

המתכון:

חומרים: 2 כוסות שעועית יבשה אדומה שרויה בהרבה מים למשך הלילה (אפשר להתפשר גם על קופסת שימורים – שעועית לבנה ברוטב עגבניות); 700 גרם בשר בקר טחון. אפשר יותר, אפשר לערבב בקר טחון והודו טחון; 1 בצל גדול; הרבה שיני שום קצוצות; פלפל אדום – גמבה חתוכה לקוביות קטנות; 2 פלפלים ירוקים חריפים; עגבניות מרוסקות; רסק עגבניות; רוטב צ'ילי מתוק – חצי כוס; שמן זית; מלח ופלפל שחור; צ'ילי טחון או פפריקה חריפה לפי הטעם.

אופן ההכנה: בסיר גדול מחממים מעט שמן זית ומטגנים חצי מהבצל עד שמזהיב. מוסיפים את הבשר הקצוץ ומטגנים, תוך כדי ערבוב, עד שהבשר נהיה אפרפר. בסיר אחר מטגנים את שארית הבצל עד להזהבה. מוסיפים שום ופלפלים חריפים קצוצים ומטגנים דקה. מוסיפים את יתר החומרים חוץ מהשעועית ומביאים לרתיחה. מבשלים על אש קטנה כחצי שעה, יוצקים את הרוטב על הבשר. מוסיפים את השעועית ומערבבים. מבשלים כשעה עד שעתיים. מומלץ להגיש על אורז לבן.

עורכי המדור: עטרה ושגיא וולק-יצחקי

בתנ"ך בכלל ובפרשות תזריע ומצורע בפרט, אנו למדים על מחלת הצרעת. כבר בעת העתיקה ידעו כי מדובר במחלה כרונית, ממושכת ומתפתחת. מחלת הצרעת המודרנית המוכרת כיום כ-Hansen's disease הפכה כמעט לנחלת העבר בעולם המערבי. בשנת 1887 הוקם על ידי ועד הקהילה הפרוטסטנטית שבירושלים, מבנה מוקף חומה, על שטח של ארבעים דונם שנועד לשמש כבית מחסה למצורעים. המבנה תוכנן על ידי קונרד שיק ותיאודור זנדל וממוקם בשכונת טלביה. המתחם כלל מבנה מרשים בן שתי קומות. בחצר נכרו ארבעה בורות מים גדולים ומקורים. הוקם גן גדול ובו חלקות לגידול ירקות, ניטעו עצי פרי ונוי והוקם משק חי, כדי שבית המחסה יוכל לספק לעצמו חלק ניכר מצרכיו. אוכלוסיית בית המחסה כללה עד 60 חולים נשים, גברים, ילדים ומבוגרים, רובם מוסלמים, מיעוטם נוצרים ויהודים בודדים. בחדרים ניצבו מכונות תפירה בעזרתן ביצעו

המתרפאים עבודות תפירה. בתקופת מלחמת העולם השנייה המבנה לא הוחרם על ידי שלטונות המנדט הבריטי אף שבית החולים תופעל על ידי מסדר גרמני. בזמן המלחמה בית החולים המשיך לפעול כאשר הוא מנוהל בסיוע ארגון הדסה. למתרפאים היהודים לא היה מזון כשר או אפשרות להתפלל במניין והרב אריה לויין, ארגן משלוחי מנות מזון כשר ומניין תפילה מסודר. בשנים הראשונות של המדינה הפך בית החולים לבית חולים ממשלתי, ונקרא על שם גרהארד ארמור הנסן (שגילה בשנת 1879 את החיידק הגורם למחלת הנסן - "מחלת הצרעת"). התרופות שהוחל בשימושן בשליש האחרון של המאה העשרים אפשרו לשחרר בהדרגה את רוב החולים לבתיהם ובשנת 2000 עזבו אחרוני החולים את בית החולים הנסן. המבנה נמצא בתהליך שיקום ושימור. הוא עתיד להיפתח לציבור כמרכז הנסן למולטימדיה, עיצוב וטכנולוגיה, כאשר תערוכה קבע היסטורית על תולדות המוסד משולבת בו.

יהודה לוי-אלדמע – אמן יוצר, מדריך חוגי אמנות ומורה דרך

אם לארבעה, דניאלה ווינטרוב

איך אני נהייתי אם לארבעה ילדים מקסימים. (מאחורי הקלעים: יש דמות שמושכים אותה לארבעה כיוונים בו זמנית והיא שולטת בהכל – לפחות ככה זה בסיפורים). מתי הפכתי מאני לאמא. מי הכין אותי לשינוי הזה? מה הכין אותי? הייתי רגילה לחיים שבהם: לקחתי. קבלתי. התחצפתי. בקשתי מחילה. נתנו לי ונתנו לי. לאורך כל חיי. מה קרה לאני? האם היא עדיין מתחבאת שם למטה? לפעמים... היא מציצה החוצה. בתקופה שהייתי רק אני, אז היו פחות קונפליקטים. או לפחות ככה אני זוכרת. יכולתי לקבל החלטה וזה לא ממש השפיע על הסביבה שלי (איזה הקלה) – או שלא היה אכפת לי מההשפעה (אבל זה לא באמת נכון ומשקף). פחות גורמים צעירים היו צריכים להרגיש מושפעים מהעניין. פחות היו תלויים בי. אפילו הגוף שלי היה נתון רק לשיקולים שלי. לפני לידות... לחץ יתר... אכילת יתר... תירוצים... מי יכול לזכור... בטח לא הגוף שלי. יכולתי להיות או לא להיות הכי הדוקה באמונותיי וללכת אחרי כל רצונותי. בזמן שאני כותבת שנים מילדי (ותיכף עוד אחד...) מתעוררים ומצטרפים אלי למיטה. איזה חיבוקים, חיוכים ואהבה. אני נמסה. הרגעים האלו נותנים לי פרספקטיבה להתמודד עם הרגעים המאתגרים יותר.

תודה על תשומת הלב ושבת שלום!

אם תרצו להציג את המשפחה שלכם בטור הקבוע שלי "נעים להכיר", אתם מוזמנים לפנות אלי.

